

Eesti elanikkonna teadlikkus LIFE programmist

Üle-eestiline elanikkonna küsitlus,

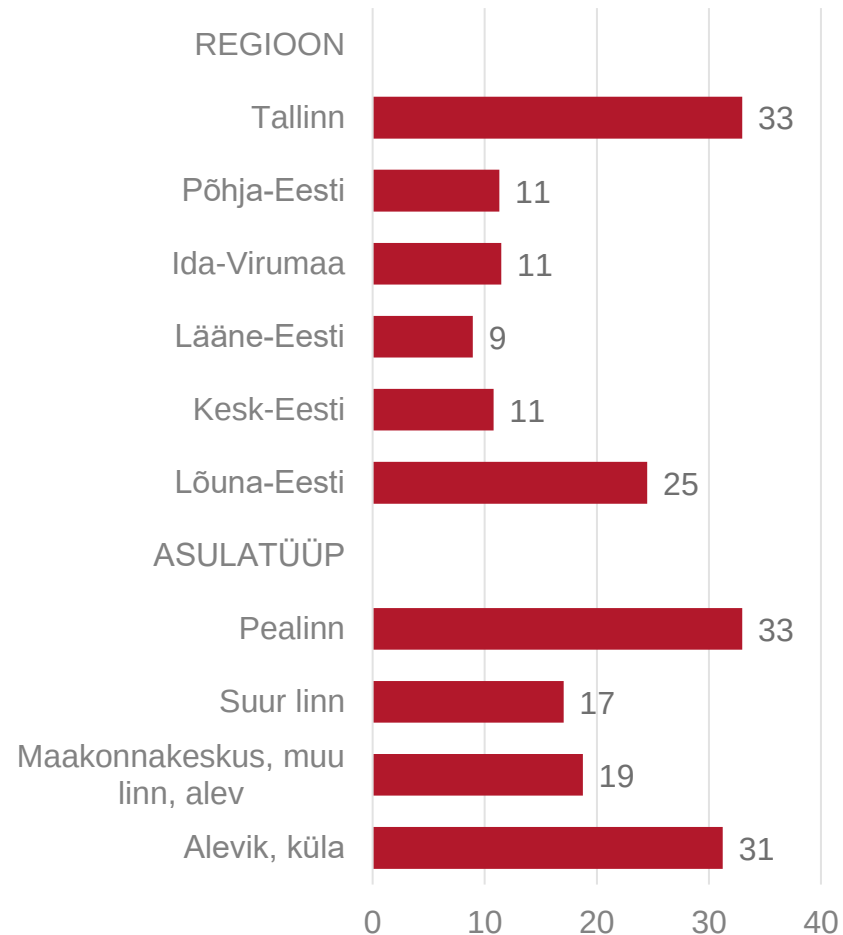
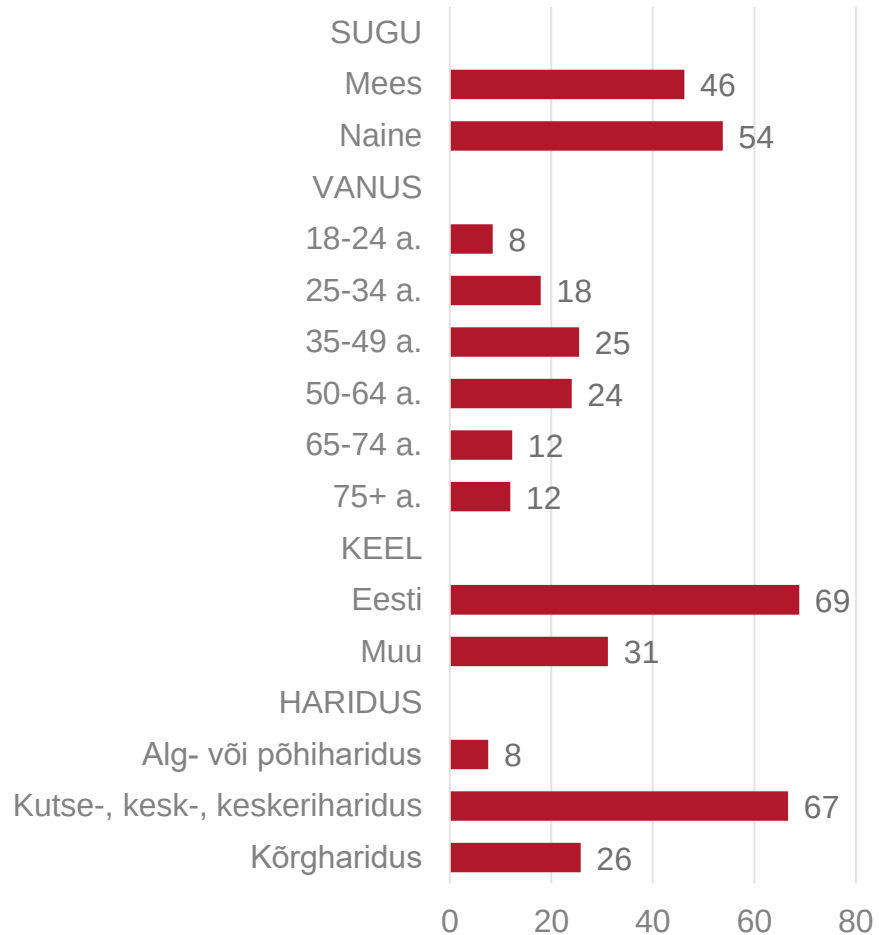
07.09 - 14.09.2020

n=1008, vanus 18+

**TURU-
UURINGUTE
AS**

Vastajate profiil, % n=1008

Üleriigiline esinduslik valim – vastajad on esindatud samas sotsiaal-demograafilises ja geograafilises jaotumuses nagu elanikkond tervikuna. Tulemused on veapiiri arvesse võttes laiendatavad kogu elanikkonnale.

VALIM

Kombineeritud meetod – silmast silma ja veebiküsitlus, kokku 1008 vastajat

- **Omnibuss** on regulaarselt (kindla ajakava järgi) läbiviidav uuring, mille üldkogumi moodustavad Eesti Vabariigi alalised elanikud alates 15 aasta vanusest (kokku 1 102 616 inimest - ESA, 01.01.2020.a.). 50 protsenti Omnibuss-uuringu ankeetidest kogutakse vastajate kodudes läbi viidavate silmast silma intervjuude käigus, 50 protsenti aga interneti teel.
- **Silmast silma küsitluse valimi suurus oli septembris 505 vastajat.** Valim moodustati üldkogumi **proportsionaalse mudeli alusel**. Mudeli aluseks on piirkonnad ning asula suurus (elanike arv), mille alusel valiti kokku 50 lähteadressi (valimipunkti). Lähteadressi valik iga piirkonna sees toimus **juhulikkuse põhimõttel** rahvastikuregistri aadressiloendite põhjal. Vastajate valikul lähteadressil rakendati nn „**noore mehe reeglit**“. See tähendab, et valimisse sattunud aadressil viiakse läbi intervjuu noorima kodusoleva meessoost leibkonnaliikmega, kes on vähemalt 15-aastane; kui mehi kodus ei ole, siis noorima naisega. Selline meetod annab neile taustrühmadele, kes tavaliselt harvemini kodus viibivad (nooremad inimesed, mehed), lisatõenäosuse valimisse sattuda, muutes nii empiirilise valimi elanikkonna tegelikule soolis-vanuselisele koosseisule vastavamaks. Täiendavalt rakendati vastaja valikul **vanuselisi kvoote** (igas valimipunktis küsitletakse maksimaalselt kaht inimest vanuses 50-59 ning maksimaalselt kaht üle 60-aastast inimest).
- **Veebiküsitluseks** kasutati Turu-uuringute AS-i veebipaneeli, kuhu kuulub hetkel üle 15 000 aktiivse liikme vanuses 15+ aastat. Tegemist on inimestega, kes on värvatud silmast silma küsitluste või telefoniküsitluste käigus, küsides neilt valmisolekut paneeluuringutes osaleda ja paludes edasise sidepidamise tarvis nende meiliaadressi. **Veebiküsitluse valimi suurus oli septembris 503 vastajat.**
- Kokku küsitleti **septembris** Omnibussi raames 1008 Eesti elanikku vanuses 18 ja üle selle, neist 505 silmast silma ja 503 veebipaneelis. Meie Omnibussi formaat hõlmab vastajaid vanuses 15+. Käesolev uuringus tunti huvi vastajate vastu 18+. Seega pidime kasutama lisavalimit, et pakkuda vastajaid vanuses 18+ nii, et kokku tuleks vähemalt 1000 vastajat.

KOKKUVÕTE

• MILLINE ON TEADLIKKUS LIFE PROGRAMMIST?

9% elanikkonnast (kasutades esindusliku valimi üldistusjõudu) on programmist kuulnud. 83% ei ole kuulnud. 9% ei ole oma vastuses päris kindel. Esitasime ka kontrollküsimuse, kus selgitasime programmi tegevusi, ja küsisime uuesti, kas vastajad seda teadsid. Nüüd vastas 9%, et „jah, teadis“ ja 91%, et ei teadnud.

• MILLINE ON HUVI LOODUSE- JA KESKKONNA-ALASTE TEEMADE VASTU?

19% elanikkonnast on väga huvitatud, 46% üsna huvitatud. Seega summerides need kaks tulemust võime väita, et ligi kahele kolmandikule Eesti elanikest lähevad looduse- ja keskkonnateemad korda. 4% pigem ei ole huvitatud ja 3% ei ole üldse huvitatud. Üle viiendiku (27%) suhtumine on neutraalne. Nad ei tunne otsest huvi, kuid ei või väita, et nad huvi ka üldse ei tunneks.

• MILLISEID LOODUSE- JA KESKKONNA-ALASEID PROJEKTE TEATAKSE?

39% ei tea mitte ühtegi projekti loetelust, mida vastajatele näidati. Ligi kolmandik teab soode taastamist ja kaitset (32%), linnalehmade ehk Pärnu rannaniitude taastamist (31%) ja võõrliikide tõrjet (29%), 27% nahkhiirte elupaikade parandamist. Väärtuslike kudealade ja elupaikade taastamine ning kaitse Emajõe vanajõgedes teab 17%, nurmenukukampaaniat 11%, Pingerea lõpus on Erra jõe puhastamine jääkreostusest (7%) ja looduspõhiste säästlike sadeveesüsteemide rajamine Viimsi valda (5%). Mis puutub võõrliikide tõrjesse, siis on see tegelikult hetkel käimasoleva projekti tulevikutegevus.

• MILLISTE PROGRAMMIDE RAAMES ON NEED PROJEKTID ELLU VIIDUD?

Projektide seostamine LIFE-programmiga on madal. Mitte ühegi projekti puhul ei ületa see viiendikku projekti teadvaist vastajaist. Linnalehmade ehk Pärnu rannaniitude taastamist, kudealade taastamist Emajõe vanajõgedes ja soode taastamist ja kaitset ühendab 20% vastajatest LIFE-programmiga. Nahkhiirte elupaikade parandamist 19%. Teiste projektide puhul näeb seost LIFE-programmiga 15-18% projekti teadjatest. Pooled vastajad mistahes projekti puhul ei oska öelda, kas see on seotud LIFE-programmiga või mitte. Kolmandiku ümber aga arvab, et ei ole.

• MILLINE ON HUVI VÕIMALUSE KOHTA SAADA RAHASTUST LOODUS- JA KESKKONNAPROJEKTIDE ELLUVIIMISEKS?

Küsimus esitati nendele (n=636), kes teavad vähemalt ühte projekti. 11% tunneb ise huvi (või on kuulnud, et keegi teine tunneb huvi) millised võimalused on saada rahastust mingite loodus- ja keskkonnaprojektide elluviimiseks. 21% arvab, et seni pole nad huvi tundnud, kuid võiksid huvi tunda. 44% valis vastusevariandi „ei ole huvi tundnud“ ja 12% „ei ole huvi tundnud ega hakka ka tundma“.

JÄRELDUSED.

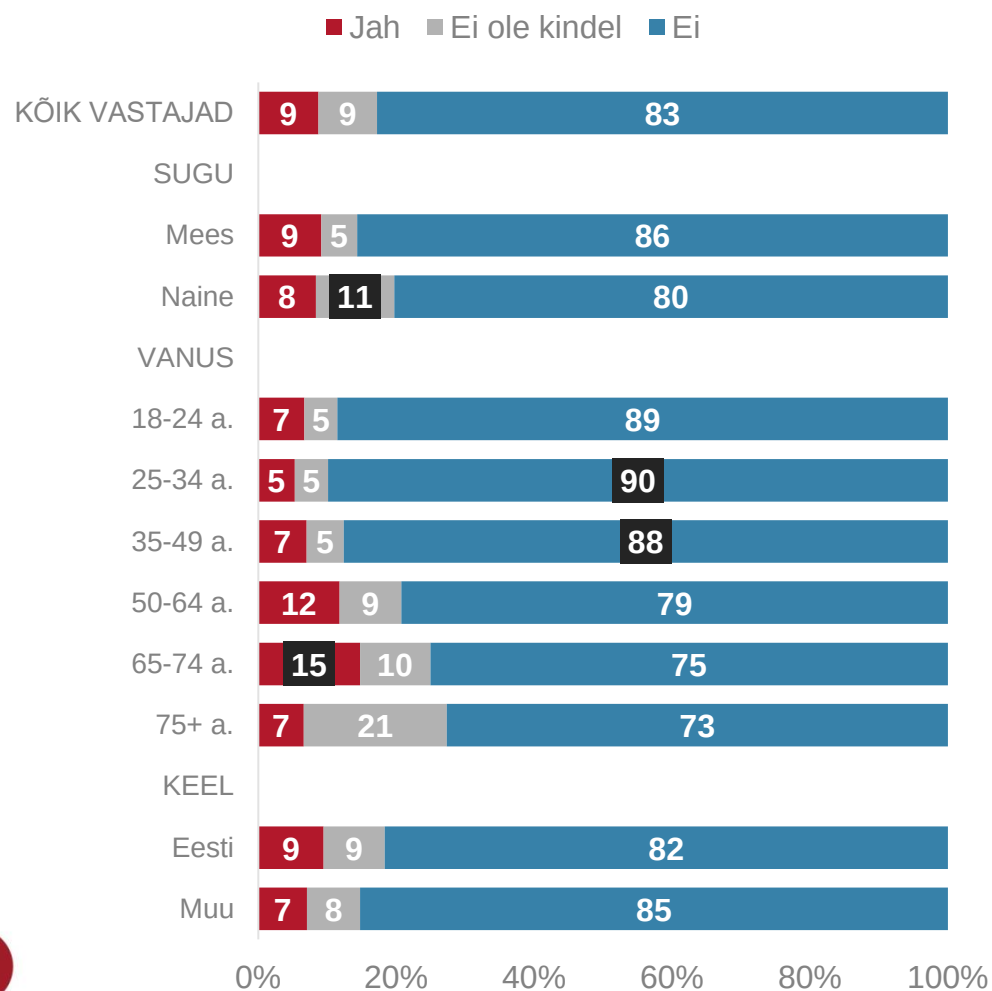
- LIFE-programmist on kuulnud ligi kümnendik elanikkonnast (9%).
- Huvi looduse ja keskkonna-alaste teemade vastus sõltub haridustasemest. Kõrgema haridusega vastajad tunnevad temaatika vastu oluliselt suuremat huvi. Need, kes on looduse ja keskkonna-alastest teemadest väga huvitatud, on oluliselt teadlikumad ka LIFE-programmist.
- Erinevaid looduse ja keskkonna-alaseid projekte teavad eestlased oluliselt enam kui mitte-eestlased, üle 65-aastased oluliselt rohkem kui nooremad, kõrgharidusega vastajad oluliselt rohkem kui teised. Lõuna-Eesti piirkond teab projekte rohkem (nahkhiirte elupaikade parandamine; võõrliikide tõrje; väärtuslike kudealade ja elupaikade taastamine ning kaitse Emajõe vanajõgedes) võrreldes teiste Eesti regioonidega. Need, kes on loodusest ja keskkonnateemadest väga huvitatud, teavad kõiki projekte võrreldes teistega oluliselt rohkem. Seega: kui vastaja ütles, et ta on loodusest ja keskkonnateemadest väga huvitatud, siis seda ta tõesti on.
- Projektide seostamine LIFE-programmiga on madal. Mitte ühegi projekti puhul ei ületa see viiendikku projekti väidetavalt teadjaist. Suures joones kolmandik aga arvab, et need ei ole seotud LIFE-programmiga. Kui see, et elanikkond seostaks projekte LIFE programmiga, on Keskkonnaministeeriumile eesmärk omaette, siis peaks seda seost jõuliselt kommunikeerima.
- Kui tahaksime neid, kes teavad vähemalt ühte looduse- või keskkonna-alast projekti, grupeerida selle järgi, kui suurt huvi nad tunnevad (või tunneb keegi nende suhtlusvõrgustikust), millised võimalused on saada rahastust mingite loodus- ja keskkonnaprojektide elluviimiseks, siis saaksime küsitlustulemuste põhjal sellise pildi: kolmandik moodustaks potentsiaali, sest 11% on huvi tundnud ja 21% võiks huvi tunda. Viimaste hulgas peaks tegema selgitustööd, sest ilmselt ei ole rahastusmehhanismid neile kuigi selged. Ligi pooled (44%) on üsna, 12% aga täiesti ükskõiksed, sest valisid vastusevariandi „ei ole huvi tundnud, ega hakka ka tundma“.
- Eakad (üle 65-aastased) on looduse- ja keskkonna-alastest projektidest tunduvalt teadlikumad kui nooremad. Kommunikatsioon nendest projektidest võiks olla suunatud ka noorematele vanuserühmadele ja lastega peredele. Tähelepanuväärne on see, et 33% 18-24-aastastest, kes projektidest on teadlikud, võiksid hakata huvi tundma nende rahastuse vastu. Seda enam võiks välja töötada kommunikatsioonistrateegia noorteni jõudmiseks.

TURU-
UURINGUTE
AS

1A Teadlikkus LIFE programmist

KÜS 1: Kas olete kuulnud LIFE- programmist?

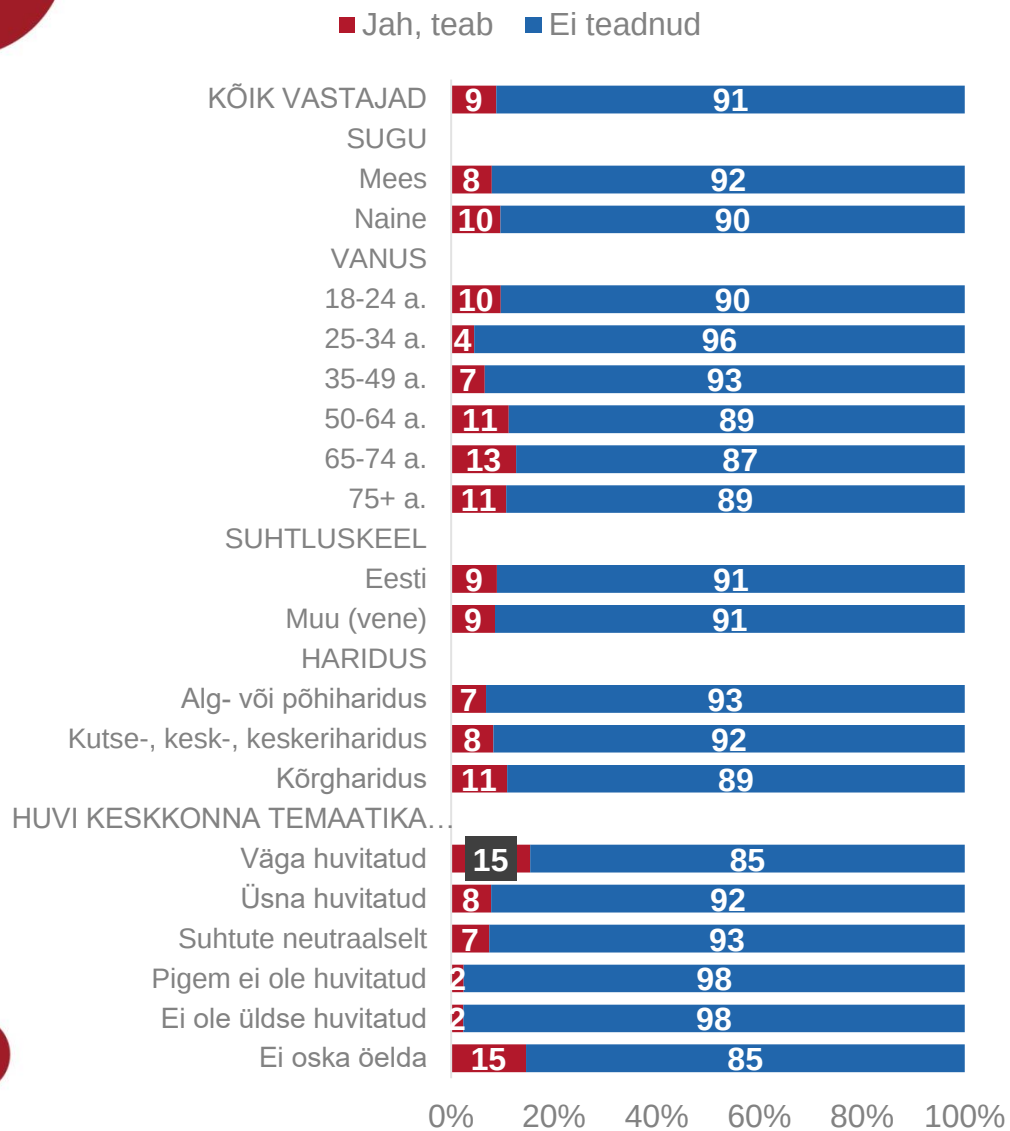
- Ligi kümnendik vastajatest väidab end kuulnud olevat LIFE programmist. Vastajatele näidati selle küsimuse juures abistava materjalina LIFE-programmi logo. Ligi kümnendik on kahtlev ja neli viiendikku ei ole programmist kuulnud.
- Võrreldes teiste elanikkonna gruppidega on teadlikkus programmist kõrgem 65-74-aastaste hulgas (joonisel siin ja edaspidi märgitud oluliselt eristuv protsent mustal taustal).
- 15% nendest, kes väidavad end väga huvitatud olevat loodus- ja keskkonna-alastest küsimustest, on programmist kuulnud (vt. aruandega kaasas olevad Excel tabelid). Seda on rohkem kui nende hulgas, kelle huvi on leigem, kuid ometigi võiks selles rühmas teadlikkus olla suurem.
- Programmist on vähem kuulnud 25-49-aastaste kohort (vt. joonis kõrval), tallinnased (88%) ja need, kelle leibkondades on alla 18-aastaseid (89%).
- Kahtlevaid (vastusevariant „ei ole kindel“) on keskmisest enam naiste seas.

SOOVITUS: Küsitlustulemuste põhjal võib öelda, et programmi sisu tuleks viia kampaaniategevustega laiemale publikuni. Ennekõike võiks haarata naisi, kes justkui oleks midagi kuulnud, kuid ei ole päris kindlad; lastega peresid ja 25-49 aastaseid.

% Võrreldes teistega statistiliselt oluliselt rohkem

1B. Kontrollküsimus: teadlikkus LIFE programmist

KÜS 3: Kas olete teadlik, et LIFE on toetusprogramm, mis rahastab looduse- ja keskkonnavalaseid projekte?

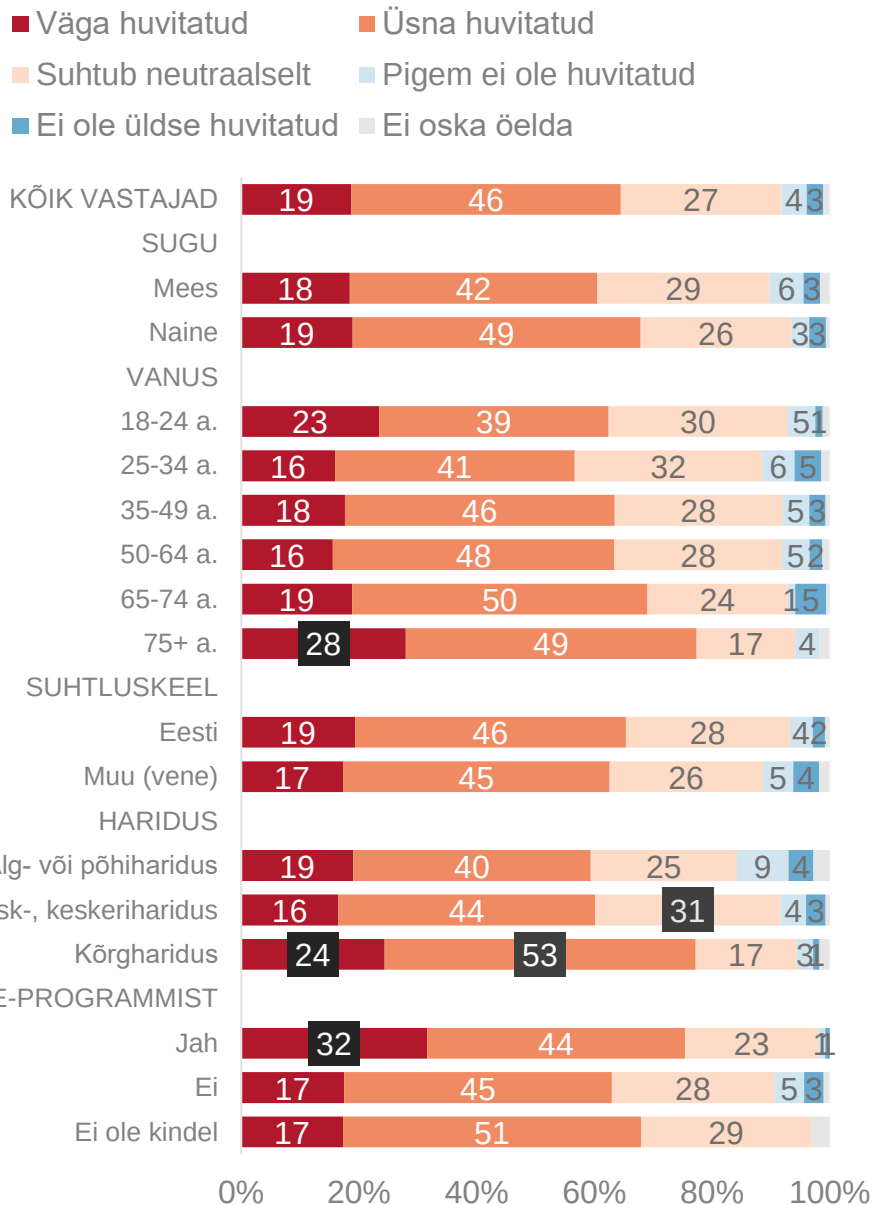

- Kolmanda küsimusena seletasime vastajale lahti, mida LIFE programm (mille logo näitasime esimese küsimuse puhul) tähendab. Seda võib käsitleda kontrollküsimusena.
- Programmi tähendust väitis end teadvat 9% (samuti nagu logoga aidatud küsimuse puhul). Siin puudus vastusevariant „ei ole kindel“, mida esimese küsimuse puhul valis 9% vastajaskonnast. Nüüd grupeerusid need „ei ole kindel“ vastused vastusevariandi „ei teadnud“ alla.
- Väike vastuolu avaldub 1% näol, kes vastasid „ei“ küsimusele, kas nad on LIFE programmist kuulnud, ja siinkohal vastasid, et nad teavad, mis on LIFE programmi tähendus. Samas saime selle 1% ümardamise tulemusena – selliseid vastajaid oli ikkagi väga vähe, alla 1%.

% Võrreldes teistega oluliselt rohkem

2. Huvi looduse ja keskkonnaalaste teemade vastu

KÜS 2: Kuivõrd huvitatud olete looduse ja keskkonnaalastest teemadest?

Viiendik vastajatest on loodusest ja keskkonnateemadest **väga huvitatud**. Nende taustal eristuvad kõige eakamad (üle 75-aastased), need, kellel on kõrgharidus ja eriti need, kes on LIFE-programmist teadlikud. Lisaks joonisel kuvatule veel ettevõtete juhid, spetsialistid ja tippspetsialistid (25%), õpilased ja üliõpilased (31%).

Üsna huvitatud on alla poole vastajatest. Nende hulgas teistest rohkem need, kellel on kõrgharidus.

Neutraalseid hinnanguid (st. ei poolt ega vastu) on üle veerandi (27%). Tüüpilisteks esindajateks on kutse-, keskeri- või keskharidusega vastajad (31%) ja töölised (43%). Samuti vastajad, kes elavad Lääne-Eestis.

Neid, kes deklareerivad, et nad ei ole looduse teemadest huvitatud (summeerituna hinnangud „pigem ei ole huvitatud“ ja „ei ole üldse huvitatud“), on 7%.

JÄRELDUS: Huvi looduse ja keskkonnateemadest vastus sõltub haridustasemest. Kõrgema haridusega vastajad tunnevad temaatika vastu oluliselt suuremat huvi. Need, kes tunnevad looduse ja keskkonna vastu suuremat huvi (vastusevariant „väga huvitatud“), on oluliselt teadlikumad ka LIFE- programmist.

% Võrreldes teistega oluliselt rohkem

3.1 Milliseid looduse ja keskkonnavalasid projekte teatakse?

KÜS 4. Milliseid looduse ja keskkonnavalasid projekte Te teate? VALIKVASTUSED ETTEANTUD LOETELUST

„Tüüpilised“ vastajad, kelle all mõtleme neid, kes eristuvad ülejäänud taustühenditest, sest nad valisid ühe või teise vastusevariandi teistest oluliselt (statistiliselt) rohkem:

Soode taastamine ja kaitse – 45% üle 65-aastastest, 41% eestlastest, 41% nendest, kellel on kõrgharidus, 40% pensionäridest, 47% Kesk-Eesti vastajatest, 42% nendest, kes elavad maal, 53% nendest, kes on kuulnud LIFE-programmist, 45% nendest, kes on looduse- ja keskkonnavalasest projektidest kuulnud.

Ka kõiki teisi projekte teavad oluliselt rohkem üle 65-aastased ja kõrgharidusega vastajad (kui jätta välja Erra jõe puhastamine jääkreostusest, väärtuslike kudealade ja elupaikade taastamine ning kaitse Emajõe vanajõgedes ning looduspõhiste säästlike sadeveesüsteemide rajamine Viimsi valda, mille puhul nimetatud taustühendid ei eristu).

Eestlased ja maapiirkondade elanikud teavad projekte oluliselt rohkem kui mitte-eestlased. Mitme-eestlaste hulgas on oluliselt suurem nende osakaal, kes ei tea mitte ühtegi projekti.

„Tüüpilised“ vastajad regiooni:

Soode taastamine ja kaitse – 47% Kesk-Eestist.

Linnalehmad ehk Pärnu rannaniitude taastamine – 55% Lääne-Eesti vastajatest.

Võõrliikide tõrje – 42% Kesk-Eestist ja 41% Lõuna-Eestist.

Nahkhiirte elupaikade parandamine – 35% Lõuna-Eestist.

Väärtuslike kudealade ja elupaikade taastamine ning kaitse Emajõe vanajõgedes – 26% Lõuna-Eestist.

Seega eristub Lõuna-Eesti piirkond muust Eestist, sest siinsed elanikud teavad kolme projekti oluliselt rohkem kui muude Eesti regioonide elanikud.

Ühtlasi tuleb märkida, et need, kes ütlevad, et nad on loodusest ja keskkonna teemadest väga huvitatud, teavad ka eelnimetatud projekte võrreldes teistega oluliselt rohkem.

3.2 Milliseid looduse ja keskkonnaalased projekte teatakse?

Vastusevariant „Muu, mis?“ VABAD VASTUSED

- *очистка реки Пуртсе от сланцевых загрязнений* (Purtse jõe puhastamine)
- *Коровы на полуострове пальясааре* (Paljassaare lehmad)
- *Ветряки* (Tuulegeneraatorid)
- *Сäästlikud Soosääsed proj.* (Vastaja ilmutab huumorimeelt)
- *Sindi paisu avamine kudema suunduvatele kaladele*
- RMK metsaraie hävitab loomade elupaiku just lageraidega
- *Purtse jõe puhastamine*
- *metsad*
- *Kuhuvii.ee*
- *konnad üle tee*
- *konnad teel*
- *Konid korjata 15 min jooksul ära*
- *globe*
- *eesti metsa heaks liikumine*
- *eesti metsa abiks*

4. Milliseid projekte seostatakse LIFE programmiga?

KÜS 5. *Kas teate, kas need projektid on viidud ellu või viiakse ellu LIFE-programmi raames?*
VASTAJALE KUVATI ÜKSNES SEE PROJEKT, MIDA TA EELMISES KÜSIMUSES VÄITIS TEADVAT.

n= vastajate arv, kes ühte või teist projekti teadsid.

Tegelikult kuuluvad kõik projektid LIFE-programmi, kuid projektiga seostab neid vaid kuni viiendiku võrra vastajaid. Kolmandiku võrra isegi ei kahtle, vaid annab eitava vastuse.

Tüüpilised „õigesti“ vastanud, vastusevariant „jah“:

Nurmenukukampaania - 45% nendest, kes on kuulnud LIFE-programmist (KÜS.1) ja ühtlasi nurmenukukampaaniast.

Nahkhiirte elupaikade parandamine – 34% üle 75-aastastest. 40% nendest, kes on kuulnud LIFE-programmist (KÜS.1).

Erra jõe puhastamine jääkreostusest ja looduspõhiste säästlike sadeveesüsteemide rajamine Viimsi valda – ükski taustrühm ei eristu.

Linnalehmad ehk Pärnu rannaniitude taastamine – 36% nendest, kes elavad Põhja-Eestis. 51% nendest, kes on kuulnud LIFE-programmist (KÜS.1)

Vöörliikide tõrje – 29% pensionäridest, 48% nendest, kes on kuulnud LIFE-programmist (KÜS.1).

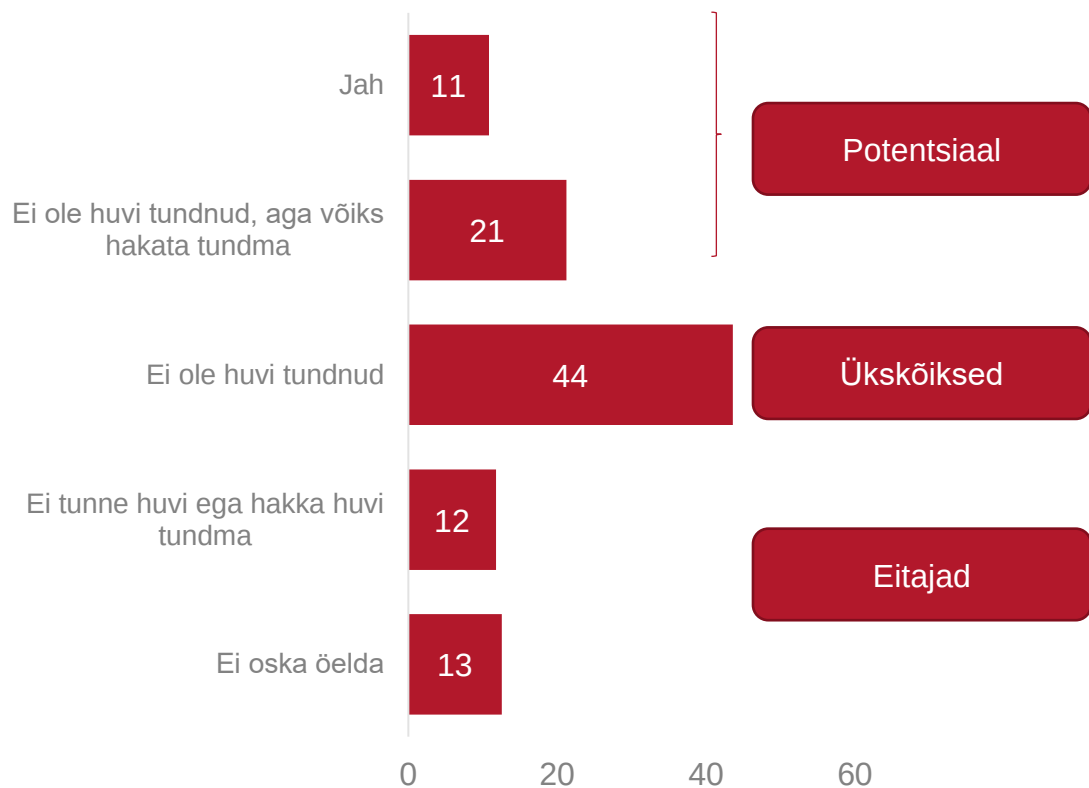
Väärtuslike kudealade ja elupaikade taastamine ning kaitse Emajõe vanajõgedes - 51% nendest, kes on kuulnud LIFE-programmist (KÜS.1).

Soode taastamine ja kaitse - 34% üle 75-aastastest. 51% nendest, kes on kuulnud LIFE-programmist (KÜS.1).

JÄRELDUS – Umbes pooled nendest, kes on kuulnud LIFE-programmist ja ühtlasi mõnest loetletud projektist, oskavad antud projekti sellega ka seostada. Kõige eakamad näitavad üles suuremat teadmist erinevatest projektidest, mis LIFE-programmi raames on ellu viidud või ellu viiakse.

5. Huvi rahastuse vastu loodusprojektide elluviimiseks

KÜS 6: *Kas tunnete ise huvi või olete kuulnud, et keegi teie organisatsioonist või tutvuskonnast tunneb huvi, millised võimalused on saada rahastust mingite loodus- ja keskkonnaprojektide elluviimiseks?*

Küsimuse esitati nendele (n=636), kes teavad vähemalt ühte projekti.

„Tüüpilised“ vastajaprofiilid:

Tunnevad ise huvi või tunneb huvi keegi suhtlusvõrgustikust - 19% ettevõtjatest, (keskastme)juhtidest, tippspetsialistidest. 27% nendest, kes on kuulnud LIFE-programmist. 25% nendest, kes on väga huvitatud loodusest ja keskkonna teemadest.

Ei ole huvi tundnud, aga võiks hakata tundma – 33% 18-24 aastastest, 27% nendest, kes on üsna huvitatud loodusest ja keskkonna-teemadest.

3 LIFE PROGRAMM

VASTAJATELE VANUSES 18+ AASTAT:

1. Kas olete kuulnud LIFE- programmist?

„LIFE programm“

Jah	1
Ei	2
Ei ole kindel	3

2. Kuivõrd huvitatud olete looduse ja keskkonnavalastest teemadest?

Väga huvitatud	1
Üsna huvitatud	2
Suhtute neutraalselt	3
Pigem ei ole huvitatud	4
Ei ole üldse huvitatud	5
Ei oska öelda	99

3. Kas olete teadlik, et LIFE on toetusprogramm, mis rahastab looduse- ja keskkonnavalaseid projekte?

Jah, teadsin seda	1
Ei teadnud seda	2

4. Milliseid looduse ja keskkonna alaseid projekte Te teate? | VÕIB MITU VASTUST

Nurmenukukampaania	1
Nahkhiirte elupaikade parandamine	2
Erra jõe puhastamine jääkreostusest	3
Looduspõhiste säästlike sadeveesüsteemide rajamine Viimsi valda	4
Linnalehmad ehk Pärnu rannaniitude taastamine	5
Võõrliikide tõrje	6
Väärtuslike kudealade ja elupaikade taastamine ning kaitse Emajõe vanajõgedes	7
Soode taastamine ja kaitse	8
Muu, mis?	9
Ei tea ühtegi nendest	99
	LÖPETA

Küsitlusinstrument (ankeet)

Omnibus 9/2020 Turu-uuringute AS

KUVADA NEED, MIDA MÄRGITI K4 VAR. 1-9:

5. Kas teate, kas need projektid on viidud ellu või viiakse ellu LIFE-programmi raames?

	Jah	Ei	Ei oska öelda
Nurmenukukampaania	1	2	99
Nahkhiirte elupaikade parandamine	1	2	99
Erra jõe puhastamine jääkreostusest	1	2	99
Looduspõhiste säästlike sadeveesüsteemide rajamine Viimsi valda	1	2	99
Linnalehmad ehk Pärnu rannaniitude taastamine	1	2	99
Võõrliikide tõrje	1	2	99
Väärtuslike kudealade ja elupaikade taastamine ning kaitse Emajõe vanajõgedes	1	2	99
Soode taastamine ja kaitse	1	2	99
Muu	1	2	99

6. Kas tunnete ise huvi või olete kuulnud, et keegi teie organisatsioonist või tutvuskonnast tunneb huvi, millised võimalused on saada rahastust mingite loodus- ja keskkonnaprojektide viimiseks?

Jah	1
Ei ole tundnud, aga võiksin hakata tundma	2
Ei ole huvi tundnud	3
Ei tunne huvi ega hakka huvi tundma	4
Ei oska öelda	99

- Käesolev uuring on rahastatud projektist «LIFE programmist teadlikkuse suurendamine ja projektitaotluste kvaliteedi parandamine 2» (AwaRaEst 2 LIFE, LIFE18 CAP/EE/000002), mida rahastab Euroopa Liidu liikmesriikide keskkonnaprojektide kaasrahastamise programm LIFE.
- Aruanne kajastab autori seisukohti ja EL ei vastuta sisu õigsuse ja kasutamise eest.

Küsimustik ja aruanne: Iivi Riivits-Arkonsuo, PhD
(iivi@turu-uuringute.ee, 585 29 708)

Silmast silma küsitluse haldamine: Kaja Södor ja Angelina Oblikas

Veebiküsitluse haldamine: Tõnis Ormisson

Ankeedi tõlge: Irina Strapatsjuk

Programmeerimine ja andmetöötlus: Reijo Pohl

Tellijä kontaktisik: Triin Kommer

Pärnu mnt. 102A, 11312 Tallinn
Tel: +(372) 585 29 700

www.turu-uuringute.eu